

Postbus 58285, 1040 HG Amsterdam

Sociaal Economische Raad

T.a.v. drs. Mariëtte Hamer
Postbus 90405
2509 LK Den Haag

Datum

15 september 2021

Ons kenmerk

SBK/102738/AvtS

Pagina

4

Onderwerp

Reactie op SER-advies 'Sociaal-economisch beleid 2021-2025: zekerheid voor mensen, een wendbare economische en herstel van de samenleving'

Geachte mevrouw Hamer,

Met de verkiezingen achter de rug en een nieuw kabinet aanstaande, staan we in Nederland voor een periode van verandering. Het advies dat de SER heeft opgesteld om voor de komende jaren sociaal-economisch beleid vorm te geven, helpt om die verandering tastbaarder te maken en om overwegingen die bij deze verandering horen, scherp voor het voetlicht te brengen. UWV heeft het advies dan ook met veel waardering gelezen.

Als eerste reactie op uw advies sturen wij u bij deze een bestuurlijke duiding op de belangrijkste onderwerpen vanuit het perspectief van UWV.

In uw advies herkennen wij veel van de prangende onderwerpen waar wij dagelijks mee te maken hebben en die om structurele oplossingen vragen. Daarnaast staan alle publieke dienstverleners, en dus ook UWV, voor verbetering van de dienstverlening: we willen meer mogelijkheden bieden voor persoonlijk contact en toepassing van de menselijke maat. Tegelijkertijd staat UWV voor een veranderopgave op het gebied van informatievoorziening. Dat zijn veelal grote en risicovolle trajecten. Het betekent dat wij de komende tijd extra alert zijn of de totale opgave waar we voor staan, haalbaar wordt en blijft. Dat leggen we hieronder nader uit. Voorts gaan we in deze brief in op enkele inhoudelijke punten.

Ingrijpende wetswijzigingen versus de opgave van UWV

UWV onderschrijft de noodzaak van een nieuw perspectief op dienstverlening. De prioriteit van UWV ligt de komende jaren dan ook bij het verder verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening aan cliënten. We willen als publieke dienstverlener bereikbaar en beschikbaar zijn voor cliënten en werkgevers en signalen opvangen waar de dienstverlening nog niet de gewenste uitwerking heeft. Dat kost de komende jaren veel tijd, geld en energie. En dat betekent ook dat niet alles mogelijk zal zijn de komende jaren. Zo willen we onze dienstverlening een flinke stap verder brengen en investeren we ook fors in de modernisering van onze ICT-systemen. Die cruciale en grote opgaven hebben tot gevolg dat andere grootschalige projecten daarop zullen moeten wachten. Het vraagt dat politiek, beleid en uitvoering bij nieuwe voorstellen goed met elkaar moeten bezien wat er mogelijk is om door te voeren, op welke termijn en in welke volgorde.

Het advies dat u heeft opgesteld, bevat voorstellen die forse wetswijzigingen vergen. Invoering van nieuwe wet- en regelgeving kost veel tijd en die trajecten moeten passen in de uitvoering van de hierboven genoemde opgaven waar UWV de komende jaren voor staat. Daarna is er gelegenheid om dit soort grote trajecten door te voeren, mits er aan een aantal randvoorwaarden wordt voldaan: de wijzigingen moeten begrijpelijk en doenlijk zijn voor zowel mensen die er mee te maken krijgen als voor de uitvoerders die er mee moeten werken. Daarnaast moet er voldoende ruimte blijven in de regelgeving om discretionaire bevoegdheid te kunnen toepassen als de situatie daar om vraagt.

WIA

Uw advies bevat voorstellen om herzieningen door te voeren in het WIA-stelsel. Dat vinden wij een goede zaak: voor cliënten is de werking van het WIA-stelsel erg complex en lastig te begrijpen. UWV ervaart in de dagelijkse praktijk de knelpunten met betrekking tot de structurele uitvoerbaarheid van het huidige WIA-stelsel. De vraag naar sociaal-medische beoordelingen blijft toenemen, terwijl de capaciteit van de verzekeringsartsen alleen met forse aanpassingen stabiel te houden is. Binnen de huidige WIA-systematiek kunnen wij hierdoor niet tijdig de juiste dienstverlening bieden aan onze cliënten en dus ook geen verruiming van de toegang tot de arbeidsongeschiktheidsverzekeringen uitvoeren. Om die reden zijn in de brief van de minister van 9 april 2021 over de toekomst van sociaal-medisch beoordelen ook mogelijke aanpassingen van de WIA opgenomen en kondigt de Minister in de brief aan dat er – naast de genoemde oplossingsrichtingen in de brief – verdergaande maatregelen nodig zijn, zoals afschaffing van het duurzaamheids criterium.

Wel constateren we dat uw voornemens om het stelsel te herzien, zich beperken tot deelthema's. Graag zouden wij het gesprek verbreden en daarover gaan we graag met u in gesprek. Op twee punten uit uw advies in het kader van de WIA gaan we graag nader in.

Ten eerste stelt u in uw advies dat er bij de claimbeoordeling reëel moet worden gekeken naar functies die 'voor de werkende uitvoerbaar zijn in plaats van naar theoretische mogelijkheden die in de praktijk niet blijken te bestaan'. De functies waar nu bij de claimbeoordeling naar wordt gekeken (opgenomen in CBBS, het claimbeoordelings- en borgingssysteem) betreffen echter geen theoretische functies: het zijn reëel bestaande banen. UWV is het niettemin eens met de SER dat de huidige methode voor de claimbeoordeling theoretisch van aard is en dat de beoordeling voor de betrokken cliënten lastig te doorgronden is. Het uitwerken van een alternatief hiervoor vergt een grondige analyse en dus veel tijd. Bijvoorbeeld, een alternatief om niet naar in Nederland bestaande functies, maar naar huidige vacatures te kijken, zal ons inziens onvoldoende oplossing bieden voor de problematiek.

Ook doet u een voorstel om de WIA-drempel te verlagen van 35% naar 15% arbeidsongeschiktheid. De bedoeling van de voorgestelde verlaging is dat meer mensen, met name de mensen met een zwakkere arbeidsmarktpositie, recht op een – weliswaar lage – uitkering krijgen. Echter, op basis van de huidige systematiek verwachten we dat juist de laagste inkomens nauwelijks profijt van deze verlaging van de drempel zullen hebben, doordat ook na deze wijziging de drempel tot het verkrijgen van een uitkering zeer waarschijnlijk nog steeds niet wordt behaald.

Dienstverlening naar werk: een integrale aanpak

UWV is positief over de aandacht die u besteedt aan de dienstverlening naar werk. UWV wil graag een bijdrage leveren aan dienstverlening naar werk die werkt voor cliënten. Dat betekent vanuit ons oogpunt dat we dienstverlening zo veel mogelijk gezamenlijk en 'ontschot' vormgeven: dus met alle betrokken partijen en zoveel mogelijk zonder onderscheid te maken tussen verschillende doelgroepen en bijbehorende financiële middelen. Dat is ook volgens onder meer de commissie-Borstlap maatschappelijk gezien de meest wenselijke weg. Het gezamenlijke doel hierbij is om baanverlies te voorkomen en mensen zoveel als mogelijk van werk naar werk te begeleiden. Uw voorstel om meerdere infrastructuren richting werk naast elkaar te laten bestaan sluit daar niet bij aan: het is juist belangrijk dat we tot één gemeenschappelijke infrastructuur weten te komen, waarin de verschillende partners in de regio – de sociale partners, gemeenten, onderwijspartijen en UWV – met elkaar samenwerken. Met de introductie van de gezamenlijke regionale mobiliteitsteams zijn we daarmee al goed op weg. We gaan graag met u en andere betrokken partijen in gesprek om deze gezamenlijke dienstverlening met elkaar vorm te geven, zodat cliënten én werkgevers daar het meeste voordeel bij hebben.

Een structurele compensatieregeling

Om het aangaan van duurzame arbeidsrelaties te bevorderen, stelt u voor dat het mogelijk moet worden voor een onderneming om eenzijdig de arbeidsduur van een werknemer (tijdelijk) te verlagen met maximaal 20 procent, bij bepaalde bedrijfseconomische omstandigheden. Via een te introduceren structurele compensatieregeling, is de werkgever voorts verzekerd voor 75% van de loonkosten over de verlaagde arbeidsduur. U legt hierbij de verbinding met de huidige, tijdelijke NOW-systematiek. UWV brengt hierop graag naar voren dat een regeling op werknemersniveau voor UWV qua uitvoeringstechniek en omvang niet uitvoerbaar is. Een regeling gericht op werkgevers is wel denkbaar.

Voorstellen voor vereenvoudiging

In uw advies herkennen we meerdere voorstellen die zien op vereenvoudiging in het huidige stelsel, zoals het vereenvoudigen en reguleren van contractvormen, het afschaffen van oproep- en nulurencontracten en de kostendelersnorm, het stroomlijnen van de verschillende verlofregelingen en de halvering van de WGA-risicoperiode van 10 naar 5 jaar. Deze voorstellen maken het stelsel minder complex en daardoor op termijn beter uitvoerbaar: wij zijn hier dan ook positief over.

Het huidige stelsel van werk en inkomen is complex. Dat geldt vooral voor cliënten die er in hun dagelijks leven mee te maken krijgen: de regels zijn lastig uit te leggen en doen een (te) groot beroep op het doenvermogen van mensen. Daarnaast hindert de complexiteit ook onze organisatie, waar de complexe wet- en regelgeving in werkprocessen tot uitvoering moet worden gebracht. We gaan daarom graag met u in gesprek over verdergaande voorstellen om het stelsel verder te vereenvoudigen.

Tot slot

Ter afsluiting geven we mee dat uw advies alsmede onze reactie daarop geen rekening houdt met de samenloop of stapeling van de verschillende voorstellen. Met andere woorden, het is mogelijk dat de voorstellen afzonderlijk van elkaar in bepaalde mate uitvoerbaar zijn, maar dat dit niet meer geldt indien we de voorstellen in gezamenlijkheid met elkaar beschouwen.

De uitvoerbaarheid van het geheel aan voorstellen zal naar voren komen wanneer we op basis van een nieuw regeerakkoord en concrete wetsvoorstellen uitvoeringstoetsen uit zullen brengen.

We zien uit naar vervolgesprekken over deze onderwerpen en kijken uit naar de verdere samenwerking met u.

Hoogachtend,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'M' and 'C'.

Maarten Camps
Voorzitter Raad van Bestuur